

הרב עובדיה יוסף
ראשון לציון הרב הראשי לישראל

ב"ה, ירושלים כ"ד אלול תשל"ח
לכבוד

הרב ישראל רוזן שליט"א
שלום וישע רב,

אשר שאל שאלת חכם בדבר מכשיר טלפון אשר פותח לאחרונה ע"י המכון בגוש עציון, לאפשר להשתמש בו בשבת לצורך מקרים חיוניים, בהיותו פועל בדרך גרמא. הנני להשיבו.

לאחר ראיתי מקרוב את המכשיר, ולאחר העיון בפוסקים, והתייעצות עם גדולי תורה, נראה שיש להתיר להשתמש במכשיר הנ"ל לצורך רפואה ובטחון וכדומה, ואע"פ שהמרדכי סובר שאין להתיר גרמא אלא במקום הפסד, וכן הוא באור זרוע חלק ב' (סימן כח), וכן פסק הרמ"א (בסימן שלד סעיף כב). אולם אין זה מוסכם, וכמ"ש המגן אברהם (סימן תקיד סק"ז) שאין כן דעת הרא"ש. וכ"כ הקרבן נתנאל (ביצה כב.). וכ"כ בקרן אורה (שבת קכ:). ובשו"ת זרע אמת ח"א (סימן סד). ובשו"ת קרית חנה דוד ח"ב (סימן גו). וכן העלה להלכה הגר"י ידיד בשו"ת ימי יוסף בתרא (חאו"ח סימן יב). ואולם גם להרמ"א שכתב שאין להתיר גרמא אלא במקום הפסד. וכתב בשו"ת מהר"ם שיק (סימן קנז) דהכי קיימא לן. וראה עוד בשו"ת שבות יעקב ח"ב (סימן מה), ובשו"ת האלף לך שלמה (סימן קלה). מכל מקום לצורך חיוני כגון רפואה ובטחון, בודאי שיש להתיר לכל הדעות, ועיין בשואל ומשיב תנינא (ח"ד סימן כד), ובחזון איש (סימן לח אות ז). ואכמ"ל.

לאור הנ"ל אני ממליץ בפני כל הגורמים שעומדים בפני הבעיה של תקשורת חיונית בשבת, שיפעלו ע"י המכשיר הנ"ל, שהוא מותר לכל הדעות. ושומע לנו ישכון בטח.

בכבוד רב

ובברכת כתיבה וחתימה טובה

(מקום החותם)

עובדיה יוסף

ראשון לציון הרב הראשי לישראל

הרב שלמה גורן
הרב הראשי לישראל
ירושלים

ב"ה, ט"ו אדר ב' תשל"ח, 24 מרץ 1978

לכבוד

מכון צמ"ת — צוותי מדע ותורה
אלון שבות, גוש עציון
שלומכם ישגה לעולם,

בתשובה לבקשתכם הנני לאשר בזה כי בדקתי את המכשירים הבאים,
שהוצגו בפני על ידי המכון שלכם:

(א) פנסי שמירה עם מנגנון אלקטרוני-מתזורי מיוחד עם סדורי השהייה
להפעלתם בשבתות ובחגים, ונועדים לשומרים ולרופאים ואחיות וכיוצ"ב.

(ב) מכשיר מלפון מיוחד עם מנגנון השהייה בעת הפעלתו בחבור ובנתוק,
הנועד לאחראים על בטחון צבאי ואזרחי ו/או טיפול רפואי.

אחרי ברור טכני והלכתי שערכתי בנוגע להפעלתם של שני המכשירים
הנ"ל, הנני לאשר בזה כי ביחס לפנס השמירה, מי שמוטלת עליו בשבת שמירה
בטחונית אזרחית או צבאית, המחייבת שימוש בתאורה ניידת, כגון פנס וכיוצ"ב,
או מי שהוא בעל תפקיד רפואי בבי"ח או בכל תפקיד רפואי חיוני לחולה בכל
מקום שהוא, החייב להשתמש בתאורה ניידת, עדיף להשתמש בפנסים עם
הסדורים המיוחדים לשבת שהומצאו ע"י מכון צמ"ת, כי ברור שאין בשימוש
בהם כל חשש לאיסור דאורייתא, ואם המדובר לצורך שמירה או בטחון שוטף
או לצורך רפואי לבני אדם, השימוש בליל שבת בפנסים אלו הוא היתר גמור.
מכיון שאין בפנסים אלו כל חשש להבערה בשבת, והכיבוי בהם הוא אוטומטי
לגמרי, ומנגנון הווסות להשהיית זמן הכיבוי הוא ע"י גרמא בעלמא.

כמו כן ביחס לשימוש במכשיר הטלפון הנ"ל. מותר הוא השימוש בשבת
במכשיר הטלפון של המכון שלכם לצורך קבלת שיחות שיש בהן חשש לבטחון
שוטף צבאי או אזרחי. וכן למטרות רפואיות לרופאים או לאחים ואחיות
האחראים על חיי אדם, וקיים חשש שצלצול הטלפון הוא לצורך פקוח נפשו
של אדם.

כדי להמנע מחילולי שבת שלא לצורך בטחוני או רפואי, אני ממליץ
להשתמש במכשירים הנ"ל של צמ"ת המתחברים למכשיר הטלפון הרגיל בבית,
ועל ידי כך יימנע כל חשש של חילול שבת. ומותר יהי לכל בעלי התפקידים
הנ"ל לענות על קריאות טלפוניות בשבת ובחג כאשר קיים חשש שהן לצורך
בטחון צבאי או אזרחי או לצורך רפואי וכיוצ"ב. וכאשר יוכח בשיחה שאין

השיחה גוגעת לבטחון או לרפואה ואין צדוק לשיחה, יפסיקו אותה מיד. ע"י השימוש במכשיר הנ"ל לא יעברו על שום איסורי שבת. ובזכות שמירת שבת קדשנו וההקפדה על בטחוננו ופקוח נפשם של ישראל, בזכה לישועת ישראל ולשלום בארצנו הקדושה.

הכו"ח בכל חותמי ברכות

(מקום החותם)

שלמה גורן

הרב הראשי לישראל